

I. APOLLODÓROSZ: Azt hiszem, nem vagyok járatlan abban, amiről érdeklődtök. A múltkor ugyanis a városba igyekeztem éppen, hazulról, Phaléronból jövet, amikor meglát hátulról egy ismerős, és messziről utánam kiált, tréfára fordítva a megszólítást:

– Hohó, Apollodórosz, phaléroni polgár, nem várnál meg?

Én megállók, bevárom, ő pedig így szól:

– Apollodórosz, már a minap is kerestelek, ki akartalak kérdezni arról az összejövetelről, amelyen részt vett I Agathón, Szókratész, Alkibiadész és még mások, akik akkor velük vacsoráztak, hogy miféle beszédek hangzottak el a szertelemről. Valaki, aki Phoinixról, Philipposz fiától hallotta, már mesélt nekem róla, s azt mondta, hogy te is tudod. Ő maga semmi világot nem tudott mondani. Meséld el hát te, hiszen elsősorban te vagy illetékes továbbadni barátod szavait. De mindenekeletül – szól – mondd csak, te magad is l ott voltál ezen az összejövetelen vagy sem?

Én erre azt mondtam:

– Valóban úgy látszik, hogy az a beszámoló nem számolt be világosan semmiről sem, ha azt hiszed, hogy nemrég történt ez az összejövetel, amelyről érdeklődsz, és ezért én is jelen lehettem.

– Én bizony azt hittem.

– Hogy is lehetél ilyen, Glaukón? – mondtam én. – Hát nem tudod, hogy Agathón már hosszú évek óta nem lakik

172

73

itt? Annak pedig, hogy én Szókratész társaságához tartozom és naponta tudni akarom, hogy mit mond vagy mit tesz, még három éve sincs. Azelőtt csak l jártam föl-alá, amerre a véletlen vite, s miközben azt hittem, hogy csináltak valamit, nyomorultabb voltam akárkinél, nem kevésbé, mint te most, aki azt hiszed, hogy inkább kell tenni bármint is, mint filozofálni.

Ő pedig így szól:

– Ne gúnyolódj, hanem mondd meg, hogy mikor történt ez a találkozó?

– Amikor mi még gyermekek voltunk, amikor Agathón díjat nyert az első tragédiájával,³ egy nappal azután, hogy ő és a kar tagjai bemutatták a győzelmi áldozatot.

– Akkor hát – mondta – csakugyan nagyon régen, úgy látszik. És neked ki számolt be róla? Talán maga Szókratész?

Zeuszra, de hogy l – mondtam én –, hanem ugyanaz, aki Phoinixnak: egy bizonyos Arisztodémosz, Küdathénaiból való, kicsiny, örökösen mezítálib járó emberke. Ő is jelen volt azon az összejövetelen, mert – úgy hiszem – Szókratész akkort legodaadóbb hívei közé tartozott. De azért magát Szókratészt is megkérdeztem néhány dologról, amit tőle hallottam, és ő megerősítette Arisztodémosz beszámolóját.⁵

– Hát akkor – mondta – nem mesélnéd el nekem? Amíg megyünk a városba, neked is jól fog esni, ha mesélsz, és én is szívesen végighallgatlak.

Így hát útközben erről beszélgettünk, l és ezért most, mint már az elején mondtam, nem vagyok készülтелен. S ha most nektek is el kell mondanom, szívesen teszem.

Amúgy is, ha filozófiról van szó, akár magam beszéllek, akár másokat hallgatok, nem csupán azt gondolom, hogy

2 Agathón Kr. e. 407-ben települt át Makedóniába.

3 Ez Kr. e. 416-ban történt, ld. Athénaiosz: *Lakomázó szofiszták* 5, 217 a.

4 Arisztodémosz alighanem Szókratészt utánozta mezítálibasságával, ld. a 9. jegyzetet.

5 Az érdekes beszédekét és beszélgetéseket a téma iránt érdeklődő hallgató megtanulja, többször átsiméltette, és – ha módjában állt – továbbhi kiegészítéseket kért a beszéd szerzőjétől vagy a beszélgetés résztvevőitől. Ld. még *Phaidrosz* 228 a-c, *Parmenidész* 126 b-c.

ez hasznomra van, hanem még mértéktelenül örülök is. De ha másféle beszédeket kell hallanom, különösen a tetteket, gazdagok és pénzemberek, magam csak bosszankodom, benneteket pedig, akik barátaim vagytok, sajnálalak, mert azt hiszitek, hogy csináltak valamit, pedig nem csináltak semmit.⁶ l Ti viszont talán engem gondoltok szerencsétlennek – és el tudom képzelni, hogy igazatok van –, én azonban rólatok nem csak képzelem, hanem biztosan tudom, amit tudok.⁷

II. APOLLODÓROSZ BARÁTYJA: Te csak mindig ugyanaz maradsz. Apollodórosz. Mindig ócsárlod magadat és a többieket, és azt hiszem, Szókratész kivételével egyszerűen mindenkit szerencsétlennek tartasz, kezdve saját magadon. Nem is tudom, honnan kaptad a „széld” melléknevet,⁸ hiszen a beszédeidben mindig ilyen vagy: önmagadra és másokra bösz, az egy Szókratész kivételével.

APOLLODÓROSZ: Hiszen nyilvánvaló, édes barátom hogy ha így gondolkodom magamról és rólatok, megszáloltott vagyok és eszeveszett, ugye?

APOLLODÓROSZ BARÁTYJA: Nem érdemes most erről vitatkozni, Apollodórosz, hanem amire kértünk, meg ne tagadd, inkább meséld el, miféle beszédek voltak azok.

APOLLODÓROSZ: Nos hát ilyenfelek voltak... De talán inkább l megpróbálom elejétől fogva elmesélni, ahogyan ő mesélte el nekem.

Azzal kezdte, hogy találkozott Szókratésszal, aki éppen fürdő után volt és sarut viselt, ami rika eset nála, s megkérdezte tőle, hová megy, hogy így kicsinosította magát? Ő azt mondta:

6 A kétféle beszédéről ld. *Lakész* 188 c-d.

7 Arisztodémosz az anyagi és a filozófiróló fakadó) szellemi javakat állítja szembe egymással.

8 Néhány kéziratban itt „széldt” (*malakosz*) helyett „öröngőt” (*manikosz*) olvasható. Mint Dover említi a kifejezéshez fűrt jegyzetében, a *malakosz* szó – amelynek alapjelentése „lány” – a *szkélrosz* („kemény”, „terékelen”) ellentétként „terékennyt”, „benyomásokra fogékonyt” is jelenthet.

9 Szókratész a fürdőzést és a test ezzel járó csinosítását külsőlegesen és értéktelennek tartja. Fel fogása szerint a testedzés és az orvosi mesterség gondoskodik helyesen a testi erőnlét és az egészség megtartásáról (V. ó. *Gorgiasz* 465 b-c, *A szofista* 227 a). Valószínűleg erre céloz komi-